

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ROLE OF INVESTMENT STRATEGY IN ACTIVITY OF ENTERPRISE

В статті розглянуто сутність інвестиційної стратегії, розкрито її взаємозв'язок з інноваційною та фінансовою стратегіями, визначено її вплив на основні показники діяльності підприємства.

Ключові слова: *інвестиційна стратегія, функціональна стратегія, стратегічний набір.*

The article considers the essence of the investment strategy, defines its interdependence with innovation and finance strategies, defines its influence upon the basic indicators of the enterprise activity.

Key words: *investment strategy, functional strategy, set of strategies.*

Вступ. В нинішніх умовах функціонування вітчизняних підприємств одним із основних завдань є завоювання чи покращення, а також довгострокове збереження їхніх позицій на ринку з врахуванням постійних змін у зовнішньому середовищі. Для того, щоб забезпечити більш високий рівень конкурентоспроможності, підприємствам необхідно здійснювати певні зміни в їхній діяльності в кращу сторону, тобто впроваджувати інновації. Джерелом інновацій являються інвестиції в матеріальні і нематеріальні активи, які і дозволяють підприємствам досягати конкурентних переваг у швидко змінюваному світі. Особливо це важливо при виході підприємств на світові ринки, де загострюється боротьба за споживача. В зв'язку з цим особливої актуальності набуває розвиток інвестиційної діяльності підприємства, основною метою якої є реалізація інвестиційної стратегії.

У сучасній літературі інвестиційну стратегію визначають як сформовану систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності і вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення [3]; рішення стосовно довготермінового вкладення капіталу у певну діяльність підприємства [2].

Поняття інвестиційної стратегії відноситься як до інвестиційного, так і до стратегічного менеджменту.

З точки зору стратегічного менеджменту інвестиційна стратегія є однією із функціональних стратегій в стратегічному наборі підприємства, тобто однією із підтримуючих стратегій, яка визначає стратегічну орієнтацію інвестиційної діяльності, яка забезпечує їй досягнення поставлених цілей. Мартиненко М.М. та Ігнат'єва І.А. відносять інвестиційну стратегію до «ключових» функціональних стратегій разом з інноваційною та фінансовою стратегіями [2].

Значна увага приділяється інвестиційній стратегії в інвестиційному менеджменті, де розглядаються її основні напрями, процес формування інвестиційних ресурсів для її забезпечення і процес оцінки ефективності її реалізації [4].

Постановка завдання. Розуміння взаємозв'язку інвестиційної стратегії з іншими складовими стратегічного набору підприємства і наслідків її реалізації дозволить більш ефективно здійснювати розробку цієї стратегії.

Результати. Інвестиційна стратегія являється однією з найважливіших в діяльності підприємства і розробляється з урахуванням його місії і загальної стратегії (корпоративної і/чи ділової). В той же час вона повинна бути узгоджена з іншими функціональними стратегіями, що досягається шляхом узгодженої діяльності всіх підрозділів, координації їх роботи та врахування першочергових потреб підприємства. Крім того, при визначенні інвестиційної стратегії необхідно враховувати зміни у зовнішньому середовищі, внутрішній інвестиційний потенціал. Дана стратегія повинна бути розроблена таким чином, щоб керівництво підприємства здатне було швидко реагувати на зміни факторів зовнішнього середовища і усувати їх негативні прояви, використовуючи нові інвестиційні можливості, та маневрувати інвестиційними ресурсами. В свою чергу, результати реалізації інвестиційної стратегії впливають на визначення загальних стратегічних цілей підприємства.

«Ключові» стратегії націлені на створення, розвиток і збереження переваг підприємства, які успішно використовуються в стратегічній діяльності, а також

на усунення недоліків певних об'єктів управління. Вони тісно пов'язані між собою, оскільки виконують взаємодоповнюючі завдання. Так, розроблення і реалізація інноваційної стратегії, без якої підприємство стане аутсайдером, потребує вкладення коштів. Тому будь-який інноваційний проект, як правило, є проектом інвестиційним. В даному випадку інвестиції виступають особливим джерелом фінансування цієї стратегії.

Інвестиційна стратегія може розроблятися в складі фінансової стратегії або самостійно. Залежно від цього її виділяють в стратегічному наборі підприємства або ні. З'єднуючою ланкою між фінансовою та інвестиційною стратегіями виступають інвестиційні витрати. Це відбувається наступним чином. Фінансова стратегія формує фінансові ресурси за рахунок власних, позикових і залучених коштів, здійснює їх розподіл між усіма стратегіями і ефективно використання в процесі їх реалізації. Інвестиційна стратегія ж, використовуючи сформовані ресурси, сприяє збільшенню вартості активів підприємства і покращує різні сфери його діяльності. Дана стратегія не має змісту, якщо визначені довгострокові інвестиційні цілі не можуть бути профінансовані. Тому, керівництво підприємства, формуючи інвестиційну стратегію, перш за все визначає потребу в загальному обсязі інвестиційних ресурсів, а потім визначає можливості їх формування за рахунок різних джерел з урахуванням специфіки діяльності підприємства.

Основними джерелами інвестування є бюджетне фінансування, власні накопичення підприємства, приватні інвестиції, банківські кредити та іноземні інвестиції. Останні в нинішніх умовах набувають важливого значення, оскільки бюджетне фінансування є досить проблематичним, а накопичення підприємств майже не здійснюються. Саме тому, першочерговою проблемою, яка виникає при розробці інвестиційної стратегії, є пошук інвестиційних ресурсів, а одним з основних завдань підприємства – їх ефективно використання.

Керівництво підприємства може формувати стратегію довгострокового вкладення коштів у власне підприємство та в інші виробничі і невиробничі структури. У зв'язку з обмеженістю наявних інвестиційних ресурсів більшість

вітчизняних підприємств зосереджується на власних потребах і вкладає кошти у свій розвиток та удосконалення. У виробничих підприємств переважають реальні інвестиції.

Інвестування власного підприємства націлене на розвиток його стратегічного потенціалу. Таким чином здійснюють вкладення коштів в освоєння конкурентоспроможних видів продукції, заміну чи удосконалення основних засобів, проведення НДДКР, збільшення обсягів виробництва, впровадження нових технологій та сучасних методів управління. Такі інвестиції здійснюються, щоб поживити виробництво, збільшити його рентабельність, зміцнити конкурентні переваги.

За наявності тимчасово вільних грошових коштів (з цією ж метою можуть використовуватись короткострокові боргові зобов'язання) підприємство здатне виступати у ролі інвестора для інших. В цьому випадку інвестиції – це вкладення коштів у розвиток підтримуючих галузей, з якими співпрацює дане підприємство, наприклад, з метою його забезпечення ресурсами необхідної якості і в необхідній кількості, або вкладення коштів у соціальну інфраструктуру підприємства-інвестора, що сприяє підвищенню ефективності виробництва, високій результативності виробничої і комерційної діяльності підприємства. Як правило, такі інвестиції здійснюються у вигляді пайової участі у спільних проектах, у вигляді прямого кредитування певних об'єктів або за рахунок діяльності на ринках цінних паперів. При здійсненні подібного інвестування важливо обирати об'єкти, які пов'язані з попередньою діяльністю підприємства. В цьому випадку, зосереджуючись на найважливіших напрямках і вкладенні коштів в них, підприємство стає більш конкурентноздатним. Диверсифікація ж, направлена на нові види діяльності для даного підприємства, може спричинити неефективні витрати його капіталу і погіршити його здатність здійснювати довгострокові інвестиції. В найгіршому випадку недоцільне використання інвестиційних ресурсів може означати крах для підприємства.

Оскільки інвестиційна стратегія передбачає вкладення коштів у великих об'ємах і на досить тривалий період часу, то при виборі інвестиційних проектів

необхідно враховувати наслідки їх реалізації для поточної і довгострокової діяльності підприємства. Довгострокові інвестиції можуть спричинити зниження рівня платоспроможності в поточному періоді. Якщо ж інвестування здійснюватиметься за рахунок залучених коштів, то це негативно може позначитись на рівні фінансової стійкості підприємства. Щоб уникнути подібних ситуацій чи знизити їх негативний вплив необхідно продумано обирати інвестиційні проекти, щоб збалансувати такі показники як платоспроможність, фінансова стійкість, ризики і прибутковість.

Висновки. Інвестиційна стратегія – одна з функціональних стратегій в стратегічному наборі підприємства. Вона сприяє посиленню його конкурентних переваг, забезпечує збільшення вартості активів підприємства. Її розроблення потребує ретельного дослідження факторів зовнішнього і внутрішнього середовища і врахування можливих змін цих факторів. Кожне підприємство формує інвестиційну стратегію, виходячи з власних потреб в інвестуванні і враховуючи віддачу від вкладень з точки зору отримання прибутку і забезпечення соціального ефекту. Ефективна реалізація стратегії пов'язана з вибором об'єктів інвестування і оптимізацією показників ризику і доходності.

Література:

- 1.Лабенко О.М. Інвестування та фінансування: співвідношення економічних понять//Економіка, фінанси, право. - 2005. - №7. - С. 10-12.
- 2.Мартиненко М.М., Ігратьєва І.А. Стратегічний менеджмент: Підручник. – К.: Каравела, 2006. – 320с.
- 3.Шляхи підвищення інвестиційної діяльності в Україні: Монографія./ За заг. ред. Федоренка В.Г. – Ніжин: «Видавництво «Аспект – Поліграф», 2003. – 724 с.
- 4.Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. – К.: Эльга – Н., Ника – Центр, 2001.-448 с.
- 5.Экономические стратеги фирмы: Учеб. пособие/ Под ред. А.П.Градова. – 2-е изд., испр. и доп. – Спб: Специальная література, 1999. – 589 с.

Надійшла до редколегії 20.03.2008 р.

Стаття рекомендована до друку д.е.н. Мостенською Т.Л.